

2015:32

Ekonomigranskning 2015

Granskning initierad av IAF

Ekonomigranskning 2015

Granskning initierad av IAF

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har granskat arbetslöshetskassornas årsredovisningar för verksamhetsåret 2014.

Arbetslöshetskassorna har fått möjlighet att faktagranska rapporten.

Beslut i detta ärende har fattats av Jan-Olof Dahlgren, generaldirektör.

Ansvarig chef har varit Annelie Westman.

Rapporten har utarbetats inom IAF av utredarna Carina Wiksholm, uppdragsledare och Håkan Nordström. I granskningen har även utredarna Christel Johansson och Camilla Pettersson deltagit.

I den slutliga beredningen har Catarina Fredriksson och Annika Sandström Johansson deltagit.

Katrineholm den 16 december 2015

Jan-Olof Dahlgren
Generaldirektör

Carina Wiksholm
Utredare

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm
www.iaf.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Inledning	5
1.1 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor	5
2 Syfte	5
3 Metod och genomförande	5
4 Granskning av arbetslöshetskassornas årsredovisningar	6
4.1 Resultat- och balansräkning	6
4.2 Redovisningsprinciper	6
4.3 Förvaltningsberättelsen	7
4.4 Formalia	7
5 Arbetslöshetskassornas ekonomi	8
5.1 Resultat och eget kapital	8
5.2 Administrationskostnader	11
6 Slutsatser	12
6.1 Arbetslöshetskassornas årsredovisningar för 2014	12
6.2 Arbetslöshetskassornas ekonomi	12

Sammanfattning

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) granskar varje år arbetslöshetskassornas årsredovisningar. Granskningen görs utifrån villkoren i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor, här (IAFFS 2014:6). Den här rapporten redovisar resultaten från IAF:s granskning av årsredovisningarna för verksamhetsåret 2014.

I stort har arbetslöshetskassorna följt IAF:s föreskrift när de har upprättat årsredovisningarna. Av de 28 arbetslöshetskassornas årsredovisningar var 13 utan avvikelser från föreskriften. Resterande 15 innehöll en eller flera avvikelser. När IAF har lämnat påpekanden till arbetslöshetskassor har det i de flesta fall handlat om mindre avvikelser, exempelvis att uppgifter som ska ingå i årsredovisningen saknas. Mer betydande avvikelser som IAF har funnit vid granskningen är formella brister gällande påskrifter av årsredovisning respektive revisionsberättelse.

Samtliga arbetslöshetskassor har fått en individuell kommunikering från IAF om resultatet från granskningen.

Ytterligare ett syfte med att IAF granskar arbetslöshetskassornas årsredovisningar är att få en aktuell bild av respektive arbetslöshetskassas ekonomi. IAF kan konstatera att ekonomin bland arbetslöshetskassorna är fortsatt god. För verksamhetsåret 2014 redovisade 20 arbetslöshetskassor ett underskott och 8 ett överskott. Trots att arbetslöshetskassornas egna kapital totalt har minskat så ligger det på en fortsatt hög nivå. IAF bedömer att det hos flera arbetslöshetskassor finns utrymme för att sänka medlemsavgifterna.

Liksom vid tidigare granskningar har IAF kunnat konstatera att arbetslöshetskassornas administrationskostnader fördelat på antalet medlemmar varierar. IAF överväger att titta närmare på orsakerna till detta under 2016.

1 Inledning

IAF granskar årligen arbetslöshetskassornas årsredovisningar. I denna rapport redovisas resultatet från granskningen av arbetslöshetskassornas årsredovisningar för verksamhetsåret 2014.

IAF har granskat årsredovisningarna med utgångspunkt från villkoren i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor.

1.1 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor

Av IAFFS 2014:6 följer att en arbetslöshetskassas årsredovisning ska utformas i enlighet med lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK), årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL), bokföringslagen (1999:1078) (BFL) och denna föreskrift. För arbetslöshetskassornas årsredovisningar gäller 9–14 §§ och bilagan till föreskriften.

2 Syfte

Uppdragets syfte var att granska hur arbetslöshetskassorna har följt tillämpliga delar i föreskriften när de har upprättat årsredovisningarna. Syftet har också varit att få en aktuell bild av arbetslöshetskassornas ekonomi.

3 Metod och genomförande

IAF har granskat samtliga 28 arbetslöshetskassors årsredovisningar. I de fall något har varit oklart kring lämnade uppgifter i en årsredovisning har IAF kontaktat den berörda arbetslöshetskassan för ett förtydligande.

I samband med granskningen har IAF även bedömt respektive arbetslöshetskassas ekonomiska situation. Detta har gjorts utifrån den finansiella delen i årsredovisningarna och balans- och resultatrapporter per den 31 maj 2015.

Granskningsresultatet har kommunicerats skriftligt till samtliga arbetslöshetskassor, även i de fall då inga avvikelser har konstaterats. Arbetslöshetskassorna har fått möjlighet att yttra sig om granskningsresultatet. Uppdraget avslutas med denna rapport. Arbetslöshetskassorna har också fått möjlighet att granska faktainnehållet i rapporten före publiceringen.

4 Granskning av arbetslöshetskassornas årsredovisningar

IAF:s granskning visar att 13 av 28 årsredovisningar var utan avvikelser från föreskriften. Resterande 15 innehöll en eller flera avvikelser.

4.1 Resultat- och balansräkning

Enligt 11 § IAFFS 2014:6 ska en arbetslöshetskassas balans- och resultaträkning innehålla de poster och noter som anges i bilagan till föreskriften. Därutöver ska arbetslöshetskassan vid behov tillföra ytterligare poster och noter utifrån vad som regleras i ÅRL.

Granskningsresultat

Av 28 arbetslöshetskassor hade 23 utformat årsredovisningens resultat- och balansräkning i enlighet med bilagan till föreskriften. Avvikelse som noterades i de övriga årsredovisningarna var bland annat följande:

- I ett fall var resultat- och balansräkningen i överensstämmelse med bilagan till föreskriften. Arbetslöshetskassan hade dock i tilläggsupplysningarna hänvisat till en version av IAF:s föreskrift som inte längre är tillämplig.
- En arbetslöshetskassa hade i noten till posten för medlemsavgifter delat upp intäkterna från enskilt respektive förbundsanslutna trots att kassan endast tillämpar en avgift för samtliga medlemmar.
- Poster saknades i ett par fall för Kostnad ej statsbidragsberättigad arbetslöshetsersättning respektive Källskatt arbetslöshetsersättning¹.

I de fall det inte finns någon uppgift att redovisa ska poster som följer av bilagan till föreskriften ändå tas upp och redovisas till ett nollvärde. Skälet är att uppgifterna ska vara jämförbara med övriga arbetslöshetskassor.

4.2 Redovisningsprinciper

Arbetslöshetskassorna ska enligt 10 § IAFFS 2014:6 redovisa verksamhetens intäkter och kostnader som hör till räkenskapsåret, oavsett tidpunkten för betalning. Det vill säga att redovisningen ska göras enligt bokföringsmässiga grunder.

Vidare ska fordringar och skulder gällande felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning endast regleras med stöd av 68–68 a och 68 d §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) samt 93, 94–94 d §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).

---

¹ Källskatt arbetslöshetsersättning ska anges i not.

Granskningsresultat

Samtliga arbetslöshetskassor redovisar det statliga bidrag som de har fått för att betala ut arbetslöshetsersättning enligt bokföringsmässiga grunder. Detsamma gäller kostnaderna för den utbetalade arbetslöshetsersättningen, finansieringsavgiften till staten och intäkterna från medlemmarnas avgifter.

Samtliga arbetslöshetskassor har uppgett att de redovisar fordringar för felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning till nominellt värde. I två fall har dock arbetslöshetskassor även redovisat att man har gjort ”avskrivningar” av fordringar under året, vilket inte är i överensstämmelse med IAFFS 2014:6.

Av de 28 arbetslöshetskassorna hade 4 inte lämnat någon information om reglering av fordringar för felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning med stöd av 68 d § ALF.

En arbetslöshetskassa hade redovisat fordringar för felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning till ett belopp som inte stämde med skulderna för desamma, vilket är en avvikelse från föreskriften.

4.3 Förvaltningsberättelsen

Av 12 § IAFFS 2014:6 följer att en arbetslöshetskassa i årsredovisningens förvaltningsberättelse ska lämna särskilda upplysningar om arbetslöshetskassans verksamhet.

Granskningsresultat

Av 28 arbetslöshetskassors förvaltningsberättelser var 24 utan avvikelser.

Avvikelserna i de övriga årsredovisningarna bestod i att en eller flera av de uppgifter som ska ingå i en arbetslöshetskassas förvaltningsberättelse enligt 12 § IAFFS 2014:6 saknades, exempelvis

- medlemmar som ansetts ha utträtt på grund av bristande betalning eller blivit uteslutna
- arbetslöshetskassans förväntade framtida utveckling och förväntad arbetslöshetsnivå bland medlemmarna
- antal underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt.

4.4 Formalia

Av 13 och 14 §§ IAFFS 2014:6 följer villkoren för formalia för en arbetslöshetskassas årsredovisning såsom undertecknandet av årsredovisningen.

Granskningsresultat

Av de 28 arbetslöshetskassornas årsredovisningar var 25 utan avvikelser från IAF:s föreskrift i denna del. De brister som noterades i de övriga 3 årsredovisningarna var följande:

- I ett fall var kopian av årsredovisningen som skickades till IAF inte vidimerad.

- En arbetslöshetskassa hade inte daterat årsredovisningen. Vidare saknade revisionsberättelsen datering och revisorernas underskrifter. Underskrifter fanns bilagda i ett separat blad.
- I ett fall stämde årsredovisningens datering inte med datumet för styrelsens beslut.

5 Arbetslöshetskassornas ekonomi

I likhet med tidigare år har IAF i samband med granskningen av arbetslöshetskassornas årsredovisningar även tittat närmare på arbetslöshetskassornas ekonomiska läge. I detta avsnitt presenterar IAF några av iakttagelserna. Sedan 2015 finns även ekonomiska nyckeltal i IAF:s statistikdatabas på www.iaf.se.

Mellan 2007 och 2014 betalade arbetslöshetskassorna en förhöjd finansieringsavgift/arbetslöshetsavgift² som bland annat baserades på det belopp som en arbetslöshetskassa hade betalat ut i inkomstrelaterad arbetslöshets-ersättning. Det medförde att arbetslöshetskassornas egna kapital över tid ökade kraftigt. Den 1 januari 2014 togs arbetslöshetsavgiften bort. I och med detta har arbetslöshetskassorna inte längre behov av ett stort eget kapital för att hantera fluktuationer i arbetslöshetsnivån och därmed nivån på arbetslöshetsavgiften.

Arbetslöshetskassorna betalar idag enbart en finansieringsavgift till staten som syftar till att bidra till utbetalningen av arbetslöshetsersättning.

5.1 Resultat och eget kapital

Av 28 arbetslöshetskassor redovisade 20 ett underskott och resterande 8 ett överskott för 2014. Ett mindre antal arbetslöshetskassor har i sina årsredovisningar uppgett att arbetslöshetskassans styrelse hade fattat beslut om att budgetera för ett underskott i verksamheten i syfte att minska nivån på det egna kapitalet.

IAF kan trots de redovisade underskotten konstatera att arbetslöshetskassorna totalt sett har ett stort eget kapital. Innan den förhöjda finansieringsavgiften/arbetslöshetsavgiften infördes 2007 hade arbetslöshetskassorna tillsammans ett eget kapital om knappt 1 miljard kronor. Vid utgången av 2014 uppgick arbetslöshetskassornas egna kapital till totalt 2,3 miljarder kronor.

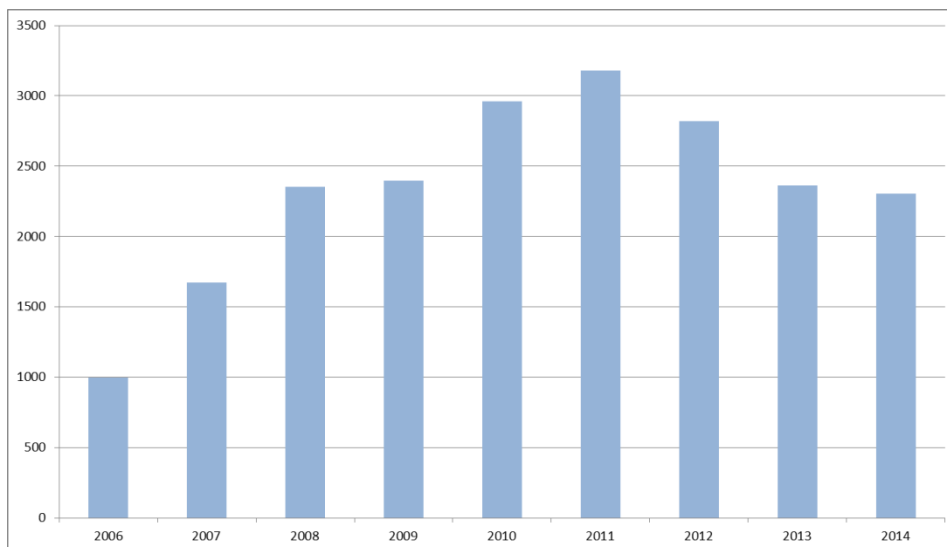
Av tabell 1 framgår att det egna kapitalet totalt har minskat sedan 2011. Så skedde även mellan 2013 och 2014, då det minskade med knappt 59 miljoner kronor. Totalt överstiger dock det egna kapitalet betydligt den nivå som arbetslöshetskassorna hade före införandet av den förhöjda finansieringsavgiften/arbetslöshetsavgiften.

Tabell 1: Arbetslöshetskassornas totala egna kapital 2006–2014 (mkr).

---

² Den förhöjda finansieringsavgiften infördes den 1 januari 2007 och ersattes av arbetslöshetsavgiften den 1 juli 2008.

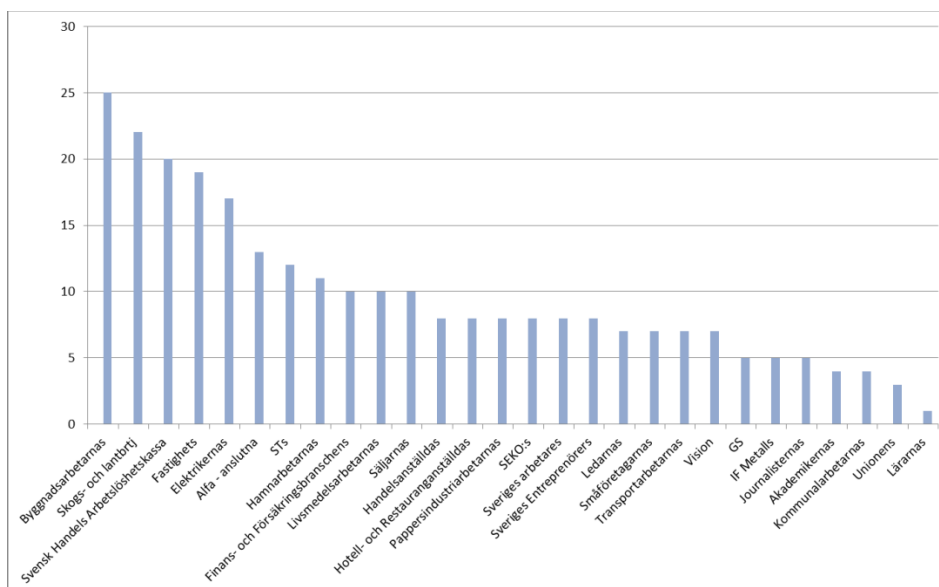

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2014.

5.1.1 Kostnadstäckning

Ett sätt att belysa nivån på det egna kapitalet är att beräkna så kallad kostnadstäckning. Det vill säga hur länge det egna kapitalet räcker för att täcka en arbetslöshetskassas kostnader för administration, avgifter till staten och finansiella kostnader. Tabell 2 visar hur många månaders kostnadstäckning respektive arbetslöshetskassa hade vid utgången av 2014.

Tabell 2: Arbetslöshetskassornas kostnadstäckning 2014 (månader).

Källa: IAF:s beräkning utifrån uppgifter i arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2014.

IAF har i en tidigare rapport uttryckt att nivån på en arbetslöshetskassas egna kapital inte ska överstiga 12 månader³.

Tabell 2 visar att flera arbetslöshetskassor hade ett relativt stort eget kapital. Följande sex arbetslöshetskassor hade en kostnadstäckning över 12 månader: Arbetslöshetskassan Alfa, Byggnadsarbetarnas, Elektrikernas, Fastighets, Skogs- och Lantbruksjänstemännens och Svensk Handels arbetslöshetskassor. När IAF följde upp dessa arbetslöshetskassors resultat vid maj månads utgång 2015 framkom att samtliga hade ett negativt resultat. Hur resultatet har utvecklats under den resterande delen av 2015 är dock ännu ovisst. IAF kommer att särskilt följa upp dessa kassor i samband med ekonomigranskningen 2016.

Lärarnas arbetslöshetskassa hade vid utgången av 2014 en kostnadstäckning motsvarande 1 månads kostnader, vilket är den lägsta kostnadstäckningen av arbetslöshetskassorna. IAF har med anledning av nivån på det egna kapitalet följt upp arbetslöshetskassans ekonomi under våren. Arbetslöshetskassans prognos för resultatet för 2015 var då positiv.

---

³ IAF:s rapport Arbetslöshetskassornas eget kapital, 2015:9.

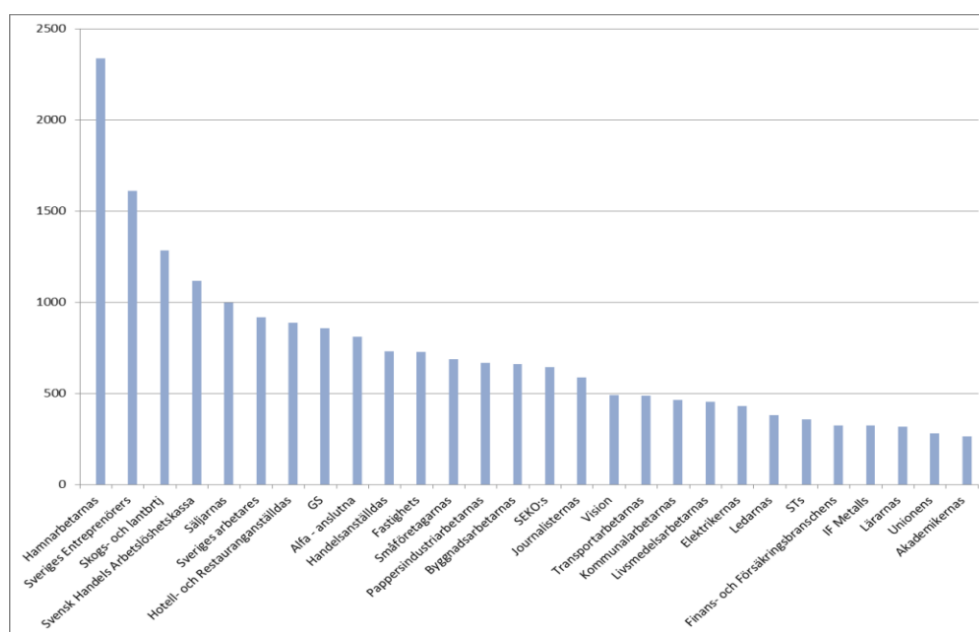

5.2 Administrationskostnader

Arbetslöshetskassornas administrationskostnader uppgick till 1,5 miljarder kronor vid utgången av 2014. Det är en ökning med 54,3 miljoner jämfört med samma tidpunkt 2013. Under 2014 ökade administrationskostnaderna hos 22 arbetslöshetskassor medan de sjönk hos 6 arbetslöshetskassor.

Tabell 3 visar arbetslöshetskassornas administrationskostnader för 2014 fördelat på antalet medlemmar.

Tabell 3: Arbetslöshetskassornas administrationskostnader per medlem 2014 (kr).

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2014.

Administrationskostnaderna beräknat per medlem fortsätter att variera mellan arbetslöshetskassorna. IAF har i en tidigare rapport belyst att arbetslöshetskassor som är ungefär lika stora kan ha en betydande skillnad i nivåerna på administrationskostnaderna⁴.

⁴ Ekonomigranskning 2014, IAF 2014:33.

6 Slutsatser

6.1 Arbetslöshetskassornas årsredovisningar för 2014

IAF:s granskning visar att arbetslöshetskassorna, likt föregående år, i stort har följt Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:6) om arbetslöshetskassor, inklusive bilagan, när de har upprättat årsredovisningarna för 2014. Av de 28 årsredovisningarna var 13 utan avvikelser. Detta kan jämföras med föregående år då 9 årsredovisningar var utan avvikelser. En arbetslöshetskassa har i sitt yttrande över IAF:s kommunikering lämnat information som har undanröjt den påtalade bristen.

I huvudsak bestod de påtalade bristerna av mindre avvikelser såsom avsaknad av enstaka uppgifter i förvaltningsberättelsen. Mer betydande avvikelser är formella brister gällande påskrifter av årsredovisning respektive revisionsberättelse.

6.2 Arbetslöshetskassornas ekonomi

IAF kan utifrån uppgifterna i årsredovisningarna konstatera att ekonomin bland arbetslöshetskassorna är fortsatt god. I och med att arbetslöshetsavgiften togs bort i början av 2014 försvann en osäkerhetsfaktor som arbetslöshetskassorna tidigare behövde ta höjd för genom att bygga upp ett större eget kapital.

IAF bedömer att nivån på arbetslöshetskassornas totala egna kapital ligger på en fortsatt hög nivå och att det bland flera arbetslöshetskassor finns utrymme för att sänka medlemsavgifterna.

Det är IAF:s uppfattning, med utgångspunkt från 44 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK), att huvudregeln är att en arbetslöshetskassa ska ha en nivå på det egna kapitalet som motsvarar maximalt 12 månaders kostnader.⁵ Där det inte finns ett reellt behov av en sådan hög nivå bör det egna kapitalet vara lägre.

IAF:s genomgång av årsredovisningarna visar också att det fortfarande råder stora skillnader i nivåerna på arbetslöshetskassornas administrationskostnader. IAF överväger att titta närmare på orsakerna till variationerna eftersom även arbetslöshetskassor som är ungefär lika stora kan ha helt olika kostnader för administrationen.

---

⁵ IAF:s rapport Arbetslöshetskassornas eget kapital, IAF 2015:9.